

บทที่ 8

การบริหารเงินสดและหลักทรัพย์ ในความต้องการของตลาด

(Cash and Marketable Securities Management)

8-1

ผศ.ดร.อภิชาติ พงศ์สุพรรณ

การบริหารเงินสดและหลักทรัพย์ ในความต้องการของตลาด

- ◆ การจ่ายเงินสดและการเรียกเก็บเงินสด
- ◆ การบริหารเงินสดตามวิธี Baumol model
- ◆ การบริหารเงินสดตามวิธี Miller-Orr model
- ◆ การบริหารเงินสดตามวิธี Stone model
- ◆ รูปแบบของหลักทรัพย์ลงทุนระยะสั้นในตลาดเงิน
- ◆ หลักเกณฑ์ในการเลือกหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด

8-2

ผศ.ดร.อภิชาติ พงศ์สุพรรณ

มูลเหตุจูงใจในการถือเงินสด

เพื่อรายการค้า (Transactions Motive)

เพื่อให้กิจการสามารถจ่ายเงินสดที่เกิดจากรายการค้าตามปกติของกิจการ เช่น ค่าซื้อสินค้า ค่าจ้าง ภาษี และเงินปันผล

เพื่อการเก็งกำไร (Speculative Motive)

เพื่อใช้หาผลประโยชน์จากโอกาสชั่วคราว เช่น วัตถุดิบลดราคา กระทั่งหุ้น

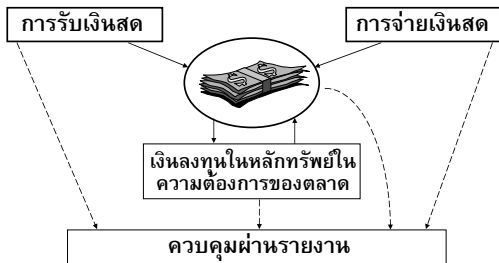
เพื่อเหตุฉุกเฉิน (Precautionary Motive)

เพื่อเป็นกันชน ในกรณีที่เกิดการต้องการใช้เงินสดที่มีได้ค่าตัวก่อน

8-3

ผศ.ดร.อภิชาติ พงศ์สุพรรณ

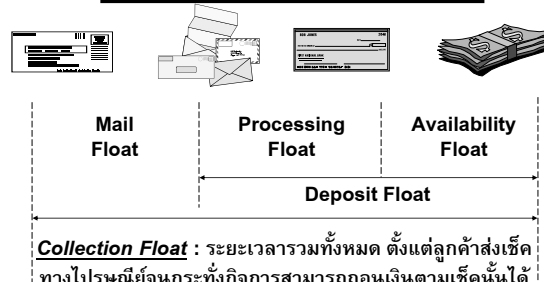
ระบบการบริหารเงินสด

8-4

ผศ.ดร.อภิชาติ พงศ์สุพรรณ

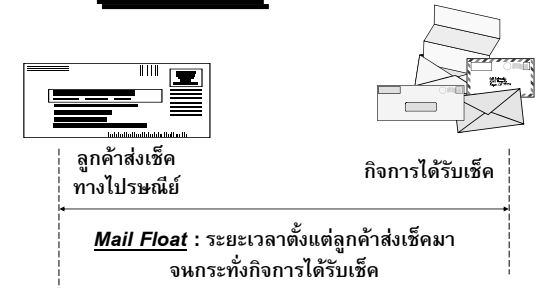
การลอยตัวของการเก็บเงิน (Collection Float)

8-5

ผศ.ดร.อภิชาติ พงศ์สุพรรณ

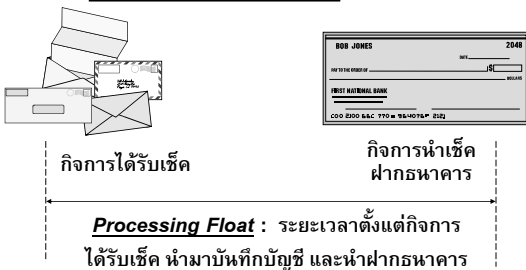
Mail Float

8-6

ผศ.ดร.อภิชาติ พงศ์สุพรรณ

Processing Float

8-7

ผศ.ดร.อภิชาติ พงศ์สุพรรณ

Availability Float

8-8

ผศ.ดร.อภิชาติ พงศ์สุพรรณ

Deposit Float

8-9

ผศ.ดร.อภิชาติ พงศ์สุพรรณ

การลอยตัวของ การเก็บเงิน (Collection Float)

- ◆ เป็นผลมาจากเช็คที่กิจการได้รับ ต้องใช้เวลาในกระบวนการเรียกเก็บเงินตามเช็ค (Check clearing)
- ◆ การลอยตัวที่เกิดขึ้นจะทำให้ยอดคงเหลือของบัญชีเงินฝากกระแสรายวันของกิจการเพิ่มขึ้น ขณะที่ยอดคงเหลือของบัญชีเงินฝากกระแสรายวันของธนาคารไม่เปลี่ยนแปลง

8-10

ผศ.ดร.อภิชาติ พงศ์สุพันธ์

การลอยตัวของ การจ่ายเงิน (Disbursement Float)

- ◆ เป็นผลมาจากเช็คที่กิจการส่งจ่าย ต้องใช้เวลาในกระบวนการเรียกเก็บเงินตามเช็ค (Check clearing)
- ◆ การลอยตัวที่เกิดขึ้นจะทำให้ยอดคงเหลือของบัญชีเงินฝากกระแสรายวันของกิจการลดลง ขณะที่ยอดคงเหลือของบัญชีเงินฝากกระแสรายวันของธนาคารไม่เปลี่ยนแปลง

8-11

ผศ.ดร.อภิชาติ พงศ์สุพันธ์

การลอยตัวสุทธิ (Net Float)

Net Float -- จำนวนเงินลอยตัวสุทธิเกิดขึ้นจากยอดคงเหลือบัญชีเงินฝากกระแสรายวันของธนาคาร *มากกว่า* ยอดคงเหลือบัญชีเงินฝากกระแสรายวันของกิจการ

$$= \text{Disbursement float} - \text{Collection float}$$

เพื่อให้ **Net float** สูงสุดบริษัทจึงพยายามให้ **Disbursement float** สูงสุดและ **Collection float** ต่ำสุด

8-12

ผศ.ดร.อภิชาติ พงศ์สุพันธ์

การจ่ายเงินสด (Disbursement of Cash)

เป้าหมายที่สำคัญ คือ

1. ทำให้ Net Float สูงสุด
2. ทำให้ยอดคงเหลือของบัญชีเงินฝากกระแสรายวันต่ำที่สุดโดยใช้วิธี

- ◆ Remote Disbursement Account
- ◆ Zero Balance Account (ZBA)
- ◆ Payable through Draft (PTD)
- ◆ Overdraft

8-13

ผศ.ดร.อภิชาติ พงศ์สุพันธ์

การเปิดบัญชีเงินฝากกับธนาคารที่อยู่ห่างไกล (Remote Disbursing)

Remote disbursement -- กิจการจะเปิดบัญชีเงินฝากในธนาคารที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลจากที่ตั้งของกิจการ และจะเขียนเช็คสั่งจ่ายเงินจากธนาคารนี้ในแก่เจ้าหน้าที่ เพื่อเพิ่มเวลาสำหรับกระบวนการเรียกเก็บเงินตามเช็ค (Clearing) ดังนั้น **disbursement float** จะเพิ่มขึ้น

ตัวอย่าง: ธุรกิจที่กรุงเทพฯเขียนเช็คสั่งจ่ายเงินจากธนาคารที่เชียงใหม่ เพื่อจ่ายชำระหนี้แก่เจ้าหน้าที่ที่สงขลา วิธีนี้ **อาจ** ทำให้เสียความสัมพันธ์ที่ดีกับ **supplier**

8-14

ผศ.ดร.อภิชาติ พงศ์สุพันธ์

การเปิดบัญชียอดเงินฝากเป็นศูนย์ (Zero Balance Account)

Zero Balance Account (ZBA) -- บัญชีกระแสรายวันของบริษัทที่กระจ่ายเปิดบัญชีไว้ตามพื้นที่ต่าง ๆ ซึ่งจะมียอดคงเหลือเท่ากับศูนย์ บัญชีนี้จะได้รับเงินจากบัญชีหลัก (Master account) เมื่อยอดเงินคงเหลือติดลบ และในทางตรงข้าม หากยอดเงินคงเหลือเป็นบวกก็จะโอนเงินเข้าบัญชีหลัก

- ◆ ลดความจำเป็น ในการประมาณการยอดเงินสดจ่ายอย่างถูกต้อง

8-15

ผศ.ดร.อภิชาติ พงศ์สุพันธ์

การจ่ายเงินโดยใช้ตัวแลกเปลี่ยน (Draft)

Payable Through Draft (PTD):

มีลักษณะคล้ายกับเช็ค แต่ต่างกันที่บริษัทจะเป็นผู้ออกตัวเอง ขณะที่เช็คนี้ธนาคารเป็นผู้ออก เมื่อนำตัวแลกเปลี่ยนไปขึ้นเงินที่ธนาคาร ผู้จ่ายเงินจะตัดสินใจว่าจะจ่ายเงินตามตัวแลกเปลี่ยนหรือปฏิเสธการจ่าย

- ◆ บริษัทที่ออกตัวจะได้รับประโยชน์ ตรงที่ไม่ต้องนำเงินเข้าฝาก จนกว่าธนาคารจะเรียกเก็บ
- ◆ ธนาคารจะคิดค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้น สำหรับการดำเนินการ

8-16

ผศ.ดร.อภิชาติ พงศ์สุพันธ์

การใช้เงินเบิกเกินบัญชี (Overdraft)

Overdraft -- จำนวนเงินที่กิจการสั่งจ่ายในรูปของเช็ค เกินยอดเงินคงเหลือในบัญชี จำนวนเงินที่เกินจะกลายเป็นวงเงินสินเชื่อโดยอัตโนมัติ

- ◆ ส่วนจำนวนเงินจะเป็นเท่าไรนั้นขึ้นอยู่กับภาระจากธนาคารเกี่ยวกับวงเงินสินเชื่อ
- ◆ การใช้เงินเบิกเกินบัญชีจะทำให้กิจการสามารถลดจำนวนเงินสดที่มีอยู่ในมือสำหรับการจ่ายเงินได้

8-17

ผศ.ดร.อภิชาติ พงศ์สุพันธ์

การเก็บเงินสด (Collection of Cash)

เป้าหมายที่สำคัญ คือ

1. ทำให้ Net Float สูงสุด
2. ทำให้ยอดคงเหลือของบัญชีเงินฝากกระแสรายวันต่ำที่สุดโดยใช้วิธี

- ◆ Lockboxes
- ◆ Concentration banking
- ◆ Preauthorized payment

8-18

ผศ.ดร.อภิชาติ พงศ์สุพันธ์

Lockbox

เป็นวิธีการรับชำระเงิน โดยบริษัทจะเช่าตู้ไปรษณีย์เพื่อให้ลูกค้าส่งเงินมาชำระหนี้ และให้อำนาจธนาคารในการเก็บเงินที่อยู่ในตู้ นำเช็คเข้าฝากในบัญชีบริษัท และส่งข้อมูลลูกหนี้มายังบริษัท

- ◆ กำหนดให้ลูกค้าส่งเงินไปยังตู้ไปรษณีย์ที่อยู่ใกล้ที่สุด
- ◆ ธนาคารได้รับมอบอำนาจในการเก็บเงินที่อยู่ในตู้ทุกวัน
- ◆ ธนาคารนำเช็คเข้าฝากในบัญชีบริษัท และส่งข้อมูลลูกหนี้มายังบริษัท
- ◆ บริษัทได้รับข้อมูลลูกหนี้และจดหมายอื่น ๆ

ข้อดี

เช็คของลูกค้าจะถูกนำฝากเข้าธนาคารเร็วขึ้น ทำให้ processing float ลดลง

ข้อเสีย

ต้นทุนดำเนินงานสูง เนื่องจากธนาคารต้องให้บริการพิเศษ โดยทั่วไปจึงไม่เหมาะสำหรับการเก็บเงินจำนวนเล็กน้อย

ศูนย์กลางเงินสด

◆ เงินสดที่กิจการได้รับจาก Lockbox หรือที่ได้รับชำระเงินจากลูกหนี้ที่เคาท์เตอร์ของสำนักงานขาย จะมีลักษณะเหมือนกัน คือ จะมีบัญชีเงินฝากธนาคารจำนวนมากกระจายไปตามพื้นที่ต่าง ๆ ซึ่งอาจทำให้การควบคุมกระแสเงินสดของกิจการไม่ทั่วถึง และเพื่อช่วยลดการเก็บเงินสดที่เกินความต้องการใช้ของบัญชีเงินฝากธนาคารท้องถิ่นต่าง ๆ ซึ่งอาจนำไปใช้ลงทุนต่อ ดังนั้น จึงนำเงินทั้งหมดไปรวมไว้ที่ศูนย์กลางเพียงแห่งเดียว เรียกว่า Concentration bank

นำเงินทั้งหมดไปรวมไว้ที่ศูนย์กลางเพียงแห่งเดียว:

- ◆ การควบคุมกระแสเงินสดรับและกระแสเงินสดจ่ายของกิจการดีขึ้น
- ◆ ช่วยลดการเก็บเงินสดที่เกินความต้องการใช้ (Idle cash balances) ของบัญชีเงินฝากธนาคารท้องถิ่นต่าง ๆ
- ◆ สามารถนำเงินสดส่วนเกินที่รวมได้ไปใช้ลงทุนต่ออย่างมีประสิทธิภาพ

(1) Depository Transfer Check (DTC)

การย้ายเงินโดยใช้เช็ค (เพื่อถอนเงินฝากจากบัญชีธนาคารท้องถิ่น) ซึ่งเป็นเช็คที่พิมพ์ไว้แล้วล่วงหน้า (Preprinted depository check) สั่งจ่ายเงิน (หรือหมายถึงนำฝากเงิน) ไปยังบัญชีของกิจการที่ Concentration bank แทน

กิจการยังไม่สามารถใช้เงินก้อนนี้ได้ทันที เพราะต้องรอการเคลียร์ริงเช็คก่อน

(2) Automated Clearinghouse (ACH) Electronic Transfer

คือ วิธีการ DTC ที่โอนเงินผ่านเครื่อง Electronic

- (1) ใช้กับธนาคารที่เป็นสมาชิกของระบบ automated clearinghouse การย้ายเงินวิธีนี้จะทำให้สามารถโอนเงินได้ในอีก 1 วันทำการ
- (2) เนื่องจากต้นทุนไม่ค่อสูงมากนัก กิจการส่วนมากจึงใช้วิธีนี้แทน DTC ซึ่งย้ายโอนเงินทางไปรษณีย์

Preauthorized debit

วิธีนี้เป็นการโอนเงินจากบัญชีของผู้จ่ายเงิน (ลูกค้า) ไปยังบัญชีของผู้รับเงิน (กิจการ) ณ วันที่ระบุไว้ โดยผู้ดำเนินการคือผู้รับเงินซึ่งได้รับอนุญาตล่วงหน้าจากผู้จ่ายเงินให้โอน (ถอน) เงินผ่านบัญชีกระแสรายวันของผู้จ่ายเงินได้ จนถึงระดับที่กำหนดไว้ล่วงหน้า

มีวิธีการบริหารที่สำคัญ 3 วิธีคือ

- ◆ Baumol Model
- ◆ Miller-Orr Model
- ◆ Stone Model

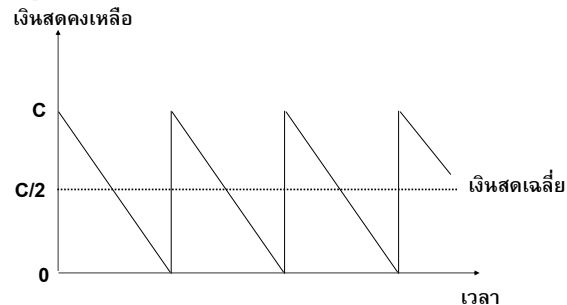
Money Matters Baumol Model

- ◆ มีข้อสมมุติว่าการใช้เงินสดของกิจการจะมีอัตราคงที่แน่นอน และต้นทุนต่อครั้งในการขายหลักทรัพย์ไม่ขึ้นกับปริมาณหลักทรัพย์ที่ขาย
- ◆ มีแนวความคิดว่า เงินสดคงเหลือเป็นสินค้าคงเหลือประเภทหนึ่ง

8-28

ผ.ศ.ดร.อภิชาติ พงศ์สุพัฒน์

Money Matters Baumol Model

8-29

ผ.ศ.ดร.อภิชาติ พงศ์สุพัฒน์

Money Matters Baumol Model

กำหนดให้

- ◆ D = เงินสดที่ต้องการตลอดงวด
- ◆ S = ต้นทุนคงที่ของการขายหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด
- ◆ R = ต้นทุนค่าเสียโอกาสในการถือเงินสด
- ◆ C = ปริมาณเงินสดที่จัดหา

8-30

ผ.ศ.ดร.อภิชาติ พงศ์สุพัฒน์

Money Matters Baumol Model

- ◆ ต้นทุนในการจัดหาเงินสด = $S(D/C)$
- ◆ ต้นทุนในการถือเงินสด = $R(C/2)$
- ◆ ต้นทุนรวม = ต้นทุนในการจัดหาเงินสด + ต้นทุนในการถือเงินสด
- ◆ จำนวนครั้งที่จัดหาในงวด = D/C
- ◆ เงินสดเฉลี่ย = $C/2$
- ◆ ปริมาณเงินสดที่เหมาะสมที่สุดในการจัดหา (C^*)

$$C^* = \sqrt{\frac{2DS}{R}}$$

8-31

ผ.ศ.ดร.อภิชาติ พงศ์สุพัฒน์

Money Matters Baumol Model

บริษัทหนึ่งต้องการใช้เงินสดตลอดปี ๘9 ล้าน ต้นทุนคงที่ของการขายหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาดเท่ากับ ๒264.50 ต่อครั้ง ต้นทุนค่าเสียโอกาสในการถือเงินสดเท่ากับ 9% ต่อปี **คำนวณปริมาณเงินสดที่เหมาะสมที่สุดในการจัดหา?**

$$C^* = \sqrt{\frac{2DS}{R}}$$

$$= \sqrt{\frac{2(89,000,000)(2264.50)}{0.09}}$$

$$= 230,000$$

8-32

ผ.ศ.ดร.อภิชาติ พงศ์สุพัฒน์

Money Matters Baumol Model

- ◆ ต้นทุนในการจัดหาเงินสด = $S(D/C) = ๒10,350$
- ◆ ต้นทุนในการถือเงินสด = $R(C/2) = ๒10,350$
- ◆ ต้นทุนรวม = $๒20,700$
- ◆ จำนวนครั้งที่จัดหาในงวด = $D/C = 39.13$ ครั้ง
- ◆ เงินสดเฉลี่ย = $C/2 = ๒115,000$

8-33

ผ.ศ.ดร.อภิชาติ พงศ์สุพัฒน์

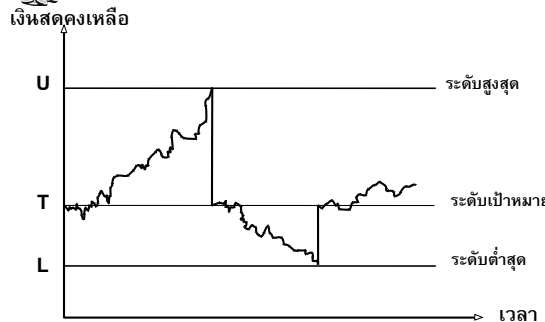
Money Matters Miller-Orr Model

- ◆ แนวคิดนี้มีข้อสมมุติว่าการกระแสเงินสดสุทธิในแต่ละวันมีการกระจายแบบปกติ จึงเป็นแนวคิดที่เป็นไปได้จริงมากกว่าแนวคิดแรก
- ◆ Miller และ Orr ได้ออกแบบรูปแบบการกำหนดยอดเงินสดคงเหลือแบบมีระดับจำกัด (Control limit model) ซึ่งยอมให้เงินสดคงเหลือมีการเปลี่ยนแปลงทั้งบวกและลบในช่วงระดับจำกัดนี้
 - ◆ ถ้าเงินสดเคลื่อนที่สูงขึ้นจนถึงระดับสูงสุด (U) ผู้จัดการเงินสดจะซื้อหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด
 - ◆ ถ้าเงินสดลดลงจนถึงระดับต่ำสุด (L) ผู้จัดการเงินสดจะขายหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาดออกไป

8-34

ผ.ศ.ดร.อภิชาติ พงศ์สุพัฒน์

Money Matters Miller-Orr Model

8-35

ผ.ศ.ดร.อภิชาติ พงศ์สุพัฒน์

Money Matters Miller-Orr Model

กำหนดให้

- ◆ σ^2 = ความแปรปรวนของกระแสเงินสดสุทธิต่อวัน
- ◆ s = ต้นทุนในการซื้อหรือขายหลักทรัพย์ต่อรายการ
- ◆ r = ต้นทุนค่าเสียโอกาสในการถือเงินสดต่อวัน
- ◆ L = ระดับเงินสดต่ำสุด
- ◆ T = ระดับเงินสดคงเหลือตามเป้าหมาย

$$T = \sqrt[3]{\frac{3xs\sigma^2}{4xr}} + L$$

8-36

ผ.ศ.ดร.อภิชาติ พงศ์สุพัฒน์

◆ ระดับเงินสดสูงสุด (U) คำนวณจากสมการ :

$$U = 3T - 2L$$

กำหนดให้

T = ระดับเงินสดคงเหลือตามเป้าหมาย

L = ระดับเงินสดต่ำสุด

◆ ระดับเงินสดคงเหลือถัวเฉลี่ย (Average cash balance)

$$ACB = \frac{4T - L}{3}$$

8-37

ผ.ศ.ดร.อภิชาติ พงศ์สุพัฒน์

◆ ตัวอย่าง: ต้นทุนค่าเสียโอกาสในการถือเงินสด (r) เท่ากับ 5% ต่อปี และต้นทุนในการซื้อหรือขายหลักทรัพย์ต่อรายการ (s) เท่ากับ ฿50 ความแปรปรวนของกระแสเงินสดสุทธิต่อวัน (V) เท่ากับ ฿100,000 และธนาคารกำหนดให้กิจการต้องมีเงินขั้นต่ำ (L) เท่ากับ ฿1,000

$$T = \sqrt[3]{\frac{3 \times 50 \times 100,000}{4 \times .05/365}} + \text{฿}1,000$$

$$= 3,014 + 1,000 = \text{฿}4,014$$

$$U = 3(4,014) - 2(1,000) = \text{฿}10,042$$

$$ACB = \frac{4(4,014) - 1,000}{3} = \text{฿}5,055$$

8-38

ผ.ศ.ดร.อภิชาติ พงศ์สุพัฒน์

◆ วิธีนี้จะพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับกระแสเงินสดในอนาคตสำหรับเวลา k วันถัดไป ก่อนที่ผู้จัดการเงินสดจะตัดสินใจซื้อหรือขายหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด

◆ Stone model เหมือนกับ Miller-Orr model ตรงที่มีการกำหนดระดับเงินสดสูงสุด (U) ระดับเงินสดต่ำสุด (L) และระดับเงินสดตามเป้าหมาย (T)

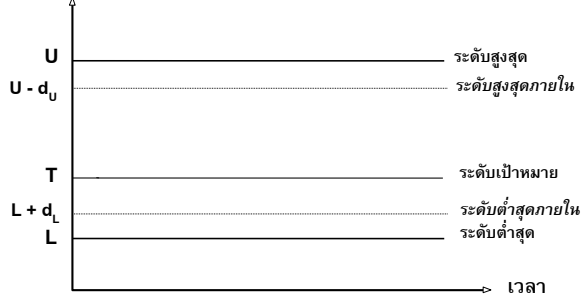
◆ แต่ Stone model มีการกำหนดระดับควบคุมภายใน (Inner limits)

◆ วิธีนี้จะนำกระแสเงินสดสุทธิที่คาดคะเนมาบวกกับยอดเงินสดคงเหลือปัจจุบัน ถ้าเงินสดคงเหลือที่คาดว่าจะเกิดขึ้นยังอยู่นอกระดับจำกัดภายใน ผู้จัดการเงินสดจะซื้อ (หรือขาย) หลักทรัพย์ในความต้องการของตลาดเพื่อให้เงินสดคงเหลือมียอดกลับมาอยู่ที่ระดับเป้าหมาย

8-39

ผ.ศ.ดร.อภิชาติ พงศ์สุพัฒน์

เงินสดคงเหลือ

8-40

ผ.ศ.ดร.อภิชาติ พงศ์สุพัฒน์

หลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด จะปรากฏในงบดุลภายใต้ชื่อ :

1. “รายการเทียบเท่าเงินสด (Cash equivalents)” หากหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาดนั้นมีอายุเท่ากับ 3 เดือนหรือน้อยกว่าในขณะที่ได้มา
2. หลักทรัพย์ในความต้องการของตลาดอื่นที่มีอายุต่ำกว่า 1 ปี จะแสดงอยู่ในงบดุลภายใต้ชื่อ “เงินลงทุนระยะสั้น (Short-term investment)”

8-41

ผ.ศ.ดร.อภิชาติ พงศ์สุพัฒน์

- ต้องการนำเงินสดส่วนเกินไปลงทุนชั่วคราว จนกว่าจะต้องการใช้เงินสด จึงขายหลักทรัพย์ออกไป
- ต้องการถือหลักทรัพย์เพื่อป้องกันเหตุฉุกเฉิน เพราะไม่อาจคาดคะเนความต้องการเงินสดล่วงหน้าได้อย่างถูกต้อง
- มีวัตถุประสงค์ในการเก็งกำไร สภาพคล่องที่สูงขึ้นสร้างโอกาสให้ผู้บริหารสามารถนำเงินสดไปลงทุนชั่วคราว

8-42

ผ.ศ.ดร.อภิชาติ พงศ์สุพัฒน์

ผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับ (Expected return) อาจจะอยู่ในรูปของดอกเบี้ยต่อปี แต่หลักทรัพย์ที่อยู่ในความต้องการของตลาดมักจะไม่ผลตอบแทนลักษณะนี้เด่นชัด หลักทรัพย์ส่วนใหญ่มักจะขายกันในราคาที่มีส่วนลดเมื่อเปรียบเทียบกับราคาดามูลค่า (Par Value)

8-43

ผ.ศ.ดร.อภิชาติ พงศ์สุพัฒน์

ความเสี่ยง (Risk) ในการถือหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด ได้แก่

- ◆ ความเสี่ยงจากการผิดนัดชำระหนี้ (Default risk)
- ◆ ความเสี่ยงของอัตราดอกเบี้ย (Interest rate risk)

8-44

ผ.ศ.ดร.อภิชาติ พงศ์สุพัฒน์

ความเสี่ยงจากการผิดนัดชำระหนี้

หมายถึงความน่าจะเป็นที่ผู้ออกหลักทรัพย์จะไม่ชำระดอกเบี้ยหรือเงินต้น กิจการอาจหลีกเลี่ยงหลักทรัพย์ที่มี Default risk สูง ด้วยการตรวจสอบเครดิตของหลักทรัพย์ที่จะซื้อ จากหน่วยงานจัดอันดับ เช่น Moody's หรือ Standard&Poor's ก่อนการตัดสินใจลงทุน

8-45

ผ.ศ.ดร.อภิชาติ พงศ์สุพัฒน์

ความเสี่ยงจากอัตราดอกเบี้ย

คือความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงราคาตลาดของหลักทรัพย์ประเภทหนึ่ง ซึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยในท้องตลาด หลักทรัพย์ประเภทหนึ่งที่เหลืออายุครบกำหนดได้ก่อนหน้า จะมีความผันผวนในราคาตลาดสูง ด้วยเหตุนี้กิจการจึงมักเห็นการลงทุนในหลักทรัพย์ระยะสั้น

8-46

ผศ.ดร.อภิชาติ พงศ์สุพัฒน์

สภาพคล่องในตลาด (Marketability) หมายถึง

ความคล่องตัวในการแปลงหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาดเป็นเงินสด สภาพคล่องของหลักทรัพย์ขึ้นอยู่กับ จำนวนผู้ซื้อและผู้ขายที่สนใจในหลักทรัพย์ และจำนวนหลักทรัพย์ที่ซื้อขายกันโดยที่ราคาตลาดไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก

8-47

ผศ.ดร.อภิชาติ พงศ์สุพัฒน์

ตั๋วเงินคลัง (Treasury bills) :

คือหลักทรัพย์ที่ไม่มีดอกเบี้ย โดยหน่วยงานของรัฐเป็นผู้ออกจำหน่ายในราคาที่มีส่วนลด และไถ่ถอนคืนในราคาตามหน้าตั๋ว อาจมีอายุครบกำหนด 28 วัน 63 วัน หรือ 182 วัน

8-48

ผศ.ดร.อภิชาติ พงศ์สุพัฒน์

ตั๋วที่ธนาคารรับรอง (Bankers' acceptance) : มักเป็นตั๋วแลกเงิน (Draft) ซึ่งได้มาจากการค้าระหว่างประเทศ เป็นเอกสารทางการเงินที่รับรองโดยธนาคารว่าจะจ่ายเงินตามหน้าตั๋วแก่ผู้ถือเมื่อครบกำหนด ผู้ส่งออกไม่ต้องรอจนถึงหกเดือนเพื่อรับเงินตามตั๋ว แต่สามารถนำมาขายได้ก่อน หลักทรัพย์ประเภทนี้มีความสภาพคล่องน้อยกว่าตั๋วเงินคลังและมีความเสี่ยงสูงกว่า

8-49

ผศ.ดร.อภิชาติ พงศ์สุพัฒน์

บัตรเงินฝากที่โอนเปลี่ยนมือได้ (CD :

Negotiable certificates of deposit)

คือ ตั๋วเงินฝาก ที่ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้จำหน่าย อายุครบกำหนดอาจเป็น 3 เดือน 6 เดือน 9 เดือน หรือ 12 เดือน

8-50

ผศ.ดร.อภิชาติ พงศ์สุพัฒน์

บัตรเงินฝากยูโรดอลลาร์ (Eurodollar certificates of deposit)

คือตั๋วเงินฝากที่ออกจำหน่ายโดยธนาคารต่างประเทศ อายุของตั๋วเงินฝากชนิดนี้ประมาณ 30 ถึง 60 วัน จนถึงไม่เกิน 1 ปี

8-51

ผศ.ดร.อภิชาติ พงศ์สุพัฒน์

ตราสารพาณิชย์ (Commercial paper) คือตั๋วสัญญาใช้เงินที่ไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน ซึ่งมักออกจำหน่ายโดยบริษัทขนาดใหญ่ที่มีฐานะทางการเงินมั่นคง มักขายให้กับบริษัท กองทุนบำเหน็จบำนาญ กองทุนรวม และบริษัทประกันภัย อายุครบกำหนดตั้งแต่ 1 วันจนถึง 9 เดือน เนื่องจากไม่มีตลาดรอง สภาพคล่องจึงค่อนข้างต่ำ คุณภาพของหลักทรัพย์ขึ้นอยู่กับความแข็งแกร่งทางการเงินของบริษัทผู้ออกจำหน่าย

8-52

ผศ.ดร.อภิชาติ พงศ์สุพัฒน์

สัญญาซื้อคืน (Repurchase agreements) :

คือการขายหลักทรัพย์รัฐบาล โดยผู้ค้าหลักทรัพย์ (Dealer) ซึ่งสัญญาที่จะซื้อคืนในราคาที่สูง ณ วันที่ระบุไว้ ผลต่างของราคาคืออัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงที่จ่าย ณ วันครบกำหนด สัญญาซื้อคืนเป็นหลักทรัพย์ที่มีสภาพคล่องสูง

8-53

ผศ.ดร.อภิชาติ พงศ์สุพัฒน์